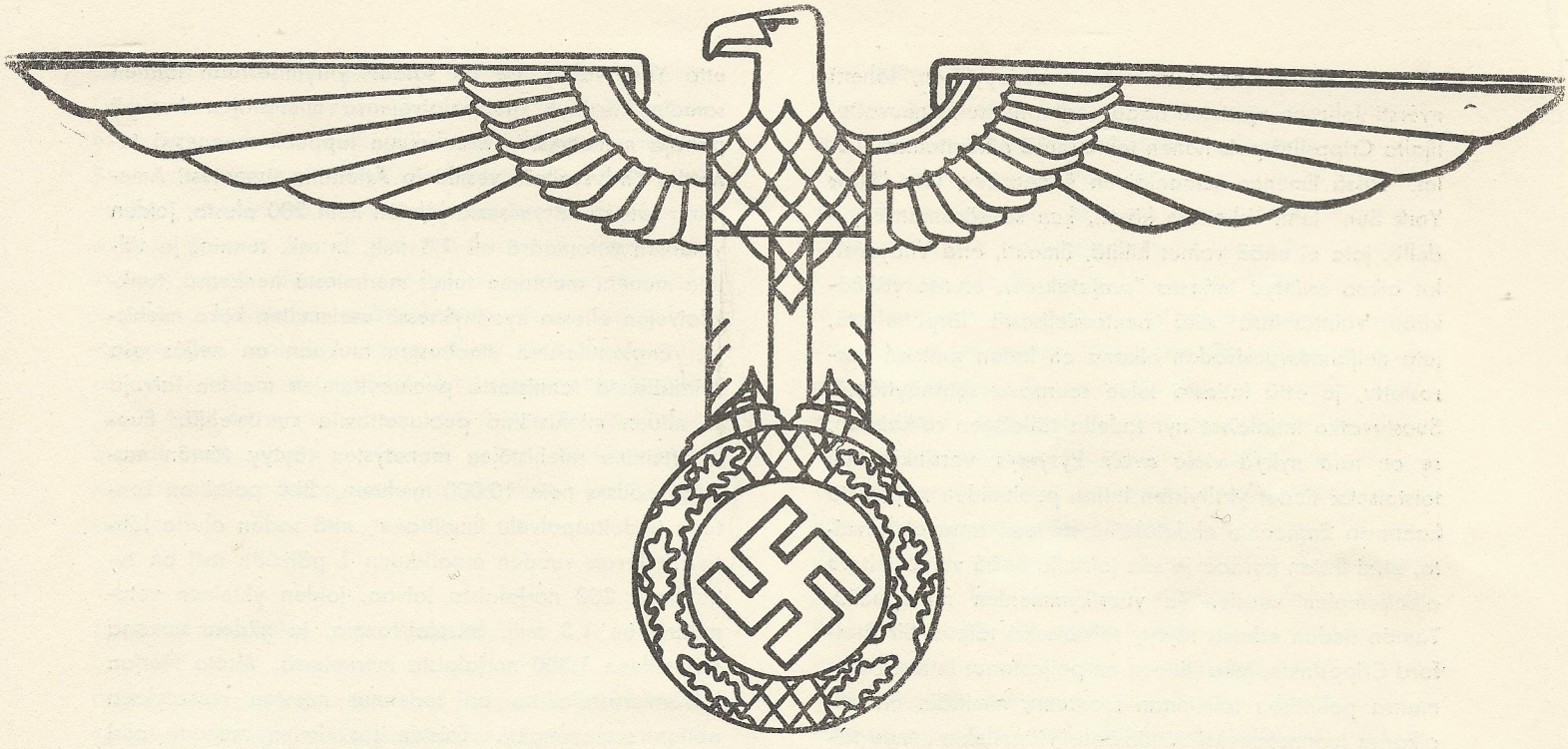

SAKSAN LÄHETYSTÖN SANOMALEHTIOSASTON JULKAISU

HELSINGISSÄ, HUHTIK. 10 P:NÄ 1942

Yhdysvallat Englannin maailmanvallan perinnön tavoittelijana.

Berliini, huhtikuun 9 päivänä. "Daily Express" ei ole voinut päästää tilaisuutta käsistään antamatta palstoillaan puheenvuoroa miehelle, jolla on kaikkialla maailmassa tunnettu nimi: Australian entiselle pääministerille Menziesille, joka on nyt mielialoja Australiassa kuvailevassa erikoisartikkelissaan purkanut täysinäistä sydäntään. Tulos on kuitenkin sellainen, että "Daily Express" olisi kirjoittajan ylhäiseltä kuulostavasta nimestä huolimatta säästänyt lukijoitaan tällaiselta "yllätykseltä", jos se olisi ennakolta tietänyt kirjoituksen sisällyksen ja sen hylkääminen olisi ollut mahdollinen ilman vielä suurempien ikävyyksien vaaraa. Sillä tavalla kuin Menzies on kuvaillut nykyhetkellä Australiassa vallitsevia mielialoja voi kirjoittaa vain mies, joka tuntee itsensä vapaaksi tehtävistään ja joka on särkenyt takaansa kaikki sillat entiseen valtiolliseen uraansa. "Ei voida kieltää" — niin kirjoittaa Menzies esimerkiksi — "että kaikkialla Australiassa on esitetty suunnaton määrä arvostelevia lausuntoja Englannin kannasta sekä sen suhteellisesta ja sotilaallisesta toimettomuudesta. Tietysti sotilaallisia tappioita aina seurasi arvostelu, mutta australialaisten kohdalta tulee tähän vielä lisäksi, että he olivat täysin tietoisia tosiasioista, jotka niin pirullisen nopeasti veivät Malakan niemimaan, Singaporen ja Hollannin Intian kukistumiseen." Menzies viittaa sitten lopuksi siihen, että "Australiassa harjoitettu tietty englantilaisvastainen kiihoitus uhkaa parhaillaan myrkyttää Australian ja Englannin väliset suhteet". Tämä viittaus on tarpeeksi selvä. Ei ole tarvis mitenkään erikoisesti tähdentää, että tuoreimmilla Australian politiikan kulissien takana sattuneilla tapahtumilla — tapahtumilla, jotka läheisesti liittyvät Caseyn nimeen, tarkoitetaan vain yhtä tekijää, joka on vastuussa Menziesin mainitsemasta "tietystä englantilaisvastaisesta kiihoituksesta". Menzies lausuu siis enemmän tai vähemmän avoimesti, että Amerikan Yhdysvallat, kenraali Mac Arthurin nuoret miehet ovat aloittaneet kulissien takana juonittelupelin ja ehtineet viimeisiin valmisteluihin esiintyäkseen myöskin ulospäin huolettomina perinnön tavoittelijoina, joka tavoittelu kohdistuu brittiläisen maailmanvallan uuteen huomattavaan osaan. Tämä tieto ei ole muulle maailmalle suinkaan mitään uutta. Mutta se saa Australian entisen pääministerin sanoista ilmeisesti vielä uutta painoa.

Juuri tässä yhteydessä tuntuu sitäkin merkillisemmältä, kun eräs tietotoimisto lennättää New Delhistä maailmalle sellaisen lyhyen toteamuksen, että Crippsin neuvotteluissaan esittämä "uusi puolustusta koskeva kohta tarkoittaa sellaisen aseman antamista Intialle, joka lähentelee sitä, mikä on Australialla, missä Mac Arthurilla on ylipäällikkyys". Lontoo haluaa saada Intiassa säilytetyksi sen, mitä Washington ottaa Australiassa haltuunsa, todellisen komentovallan. Tämä on siis suunta, jota

seuraten Rooseveltin, tuon sotaan pääsyyllisen, lähetti eversti Johnson ajattelee ottaa englantilaiselta neuvottelijalta Crippsiltä pois hänen tehtävänsä aiheuttamat huolet. Tässä ilmenee samanlainen äänensävy, jota "New York Sun" lehti äskettäin käytti, kun se kärsimättömyydellä, jota ei enää voinut hillitä, ilmoitti, että Yhdysvallat aikoo esiintyä Intiassa "suojatakseen etunsa vähääkään välittämättä siitä hentomielisestä lörpöttelystä, jota neljännesvuosisadan aikana on Intian suhteen harrastettu, ja että Intiasta tulee seuraava sotanäyttämö. Suostuvatko intialaiset nyt todella tällaiseen ratkaisuun, se on tätä nykyä vielä avoin kysymys, varsinkin kun toistaiseksi tiedot yksityisten Intian puolueiden torjuvasta kannasta Englannin ehdotuksien suhteen antavat havaita, ettei Intian kansaa ja sen johtajia enää voida mitata aikaisempien vuosien ja vuosikymmenien mittapuulla. Tämän tiedon edessä täytyy toistaiseksi taipua Sir Stafford Crippsinkin, joka jälleen on paljastanut Intiassa ajamansa poliittisen toiminnan luonteen, nimittäin määräaikansa tuonnemmaksi siirtämisen. Hänellekin lienee tällä välin selvinnyt, että paljon vaarallisempia kuin ne vaikeudet, joita hän kohtaa Intian kansan ja sen edustajain taholta, ovat ne vaikeudet, joita eversti Johnson Rooseveltin määräyksestä kunnon miehen ilmein asettaa hänen tielleen. Kulissien takana on jo alkanut taistelu Intiankin perimisestä.

Puolueettomien maiden merimiesten menetykset.

"Militärische Correspondenz aus Deutschland" valaisee kaikkien puolueettomien maiden Englannin tai Amerikan palveluksessa olevien miehistöjen kärsimiä suuria menetyksiä ja tulee sellaiseen tulokseen, että 90 % näistä miehistä joutuu varman kuoleman omiksi. Lehti kirjoittaa:

Suurta huomiota herättivät New Yorkista saapuneet tiedot, jotka kertoivat 8.000 puolueettoman merimiehen (norjalaisia, kreikkalaisia, tanskalaisia, ruotsalaisia ja hollantilaisia) vangitsemisesta Yhdysvaltain liittovaltion syyttäjäviranomaisten ohjeiden mukaan. Tuntuu omituiselta, että vapauden ja demokratian luvatussa maassa ulkomaalaisia väkisin pakotetaan astumaan sotapalvelukseen ja menemään melko varmasti kuolemaan nykyään tavattoman kiivaaksi kehittyneessä taistelussa Atlantilla. Tahtooko Yhdysvallat antaa keskiajan virota uudelleen elämään ja samalla sen orjuuden ja merimiesten pakko-ottojen korvatakseen kauppalaivojen miehistöjen kärsimät suuret tappiot? Jos viime syksynä julkaistut pohjoisamerikkalaisen "The News Republic"- nimisen aikakauslehden laskelmat pitävät paikkansa, joiden mukaan 41.000 merimiestä on kahden vuoden aikana menettänyt henkensä yksistään Atlantin taisteluissa, käy pohjoisamerikkalaisten menettely puolueettomia merimiehiä vastaan käsitettäväksi. Tähän tulee lisäksi vielä, että Yhdysvallat itse on sotaan yhtymisestään lähtien samoin kärsinyt kauppalaivojensa miehistöjen riveissä pahoja menetyksiä. Maaliskuun loppuun mennessä tuhottiin Yhdysvaltain vesillä ja Atlantilla tunnetusti Amerikan sotaan liittymisestä lähtien noin 200 alusta, joiden yhteinen vetomäärä oli 1,3 milj. br.rek. tonnia, ja tällöin menetti muutama tuhat merimiestä henkensä, tankkilaivojen ollessa kysymyksessä useimmiten koko miehistö. Englantilaisten ilmoitusten mukaan on neljäs osa brittiläisestä tonnistosta puolueettomien maiden laivoja ja niiden miehistöinä puolueettomia merimiehiä. Puolueettomien miehistöjen menetysten täytyy tämän mukaan nousta noin 10.000 mieheen. Sitä paitsi on Lontoon tiedoituspalvelu ilmoittanut, että sodan alusta lähtien kuluvan vuoden maaliskuun 1 päivään asti on tuhoutunut 200 norjalaista laivaa, joiden yhteinen vetomäärä on 1,3 milj. br.rek. tonnia, ja niiden mukana suunnilleen 1.300 norjalaista merimiestä. Mutta Norjan laivanvarustajaliitto on todennut miesten menetyksen paljon suuremmaksi. Toisten laskelmien mukaan olisi tämän sodan aikana ollut Englannin laivaliikenteen palveluksessa aina 25.000 norjalaiseen, joista noin 6.000 olisi menettänyt henkensä. Ruotsalaiselta taholta on ilmoitettu, että vuoden 1941 loppuun mennessä on tuhottu 316.000 br.rek. tonnia ja että niiden mukana on 827 ruotsalaista merimiestä hukkunut. Koko edellisessä maailmansodassa tuhoutui ruotsalaista kauppalaivatonnistoa 291.500 br.rek. tonnia. Useamman tuhatta merimiestä on menettänyt myöskin Kreikan kauppamerenkulku, joka taistelujen päätyttyä Kaakkois-Euroopassa on ollut Englannin ja Yhdysvaltain palveluksessa.

Yhdysvaltain koko noin 8 milj. br.rek. tonnin suuruisen kauppalaivatonniston palveluksessa oli Yhdysvalloilla käytettävissään 10.000 upseeria sekä 40.000 merimiestä ja teknilliseen henkilökuntaan kuuluvaa. Vuonna 1942 on suunniteltu uusia laivoja rakennettavaksi 6,5 milj. br.rek. tonnia. Näiden laivojen, jos ne todella voidaan asettaa palvelukseen, miehittämiseen vaaditaan 15.000 upseeria ja 60.000 miestä. Mutta kauppalaivojen miehistöjen kouluttamista varten sodan edellyttämään palvelukseen aseistetuilla kauppalaivoilla on olemassa vain kolme merikoulua, jotka voivat vuoden 1943 loppuun mennessä valmistaa enintään 2.000 upseeria ja 8.000 merimiestä. Näillä määrillä ei miehistöntarve kuitenkaan ole lähimainkaan tyydytetty. Jatkuvia miehistön menetyksiä ei ole otettu huomioon. Englannin kauppalaivasto kärsii tunnetusti samoin kovaa miehistön puutetta, joten englantilaisten miehistöjen luovuttaminen uuteen lisääntyvään Yhdysvaltain kauppalaivastoon ei voi tulla kysymykseen.

Lontoon meripelastusseura on sodan alusta lähtien pelastanut, kuten "Times" kertoo, Englannin rannikoilla 4.600 haaksirikkoista, joiden laivat olivat tuhoutuneet sotatoimissa. Tämä määrä on kaksi kertaa niin suuri

kuin yhtä pitkän ajan kuluessa maailmansodan aikana. Pelastusveneitten täytyy aina suorittaa tehtävänsä miinojen täyttämissä vesissä. Ei siis voida leimata liioitteluksi, jos sanotaan, että 90 % kaikista puolueettomien maiden merimiehistä menee varmaan kuolemaan, jos ne antavat pestata itsensä Atlantin-taisteluun englantilaisilla tai amerikkalaisilla laivoilla. Juuri viimeksikuluneet kuukaudet osoittavat, että kolmisopimuksen valtain sukellusveneet, lentäjät, vedenpäälliset taisteluvoimat ja miinat eivät säästä pienintäkään kolkkaa valtamerillä. Tämä tieto oli syynä siihen, että 8.000 Yhdysvalloissa olevaa puolueetonta merimiestä pakeni kuolemanvaaraa ja halusi pelastaa henkensä vaimojaan ja lapsiaan varten.

Taistelu Atlantilla ja St. Nazaire.

"Militärische Correspondenz aus Deutschland" käsittelee taistelua Atlantilla ja englantilaisten myttyyn mennyttä yritystä tunkeutua St. Nazaireen. Lehti kirjoittaa:

Tarkasteltaessa englantilaisten yöllisen, Ranskan Atlantin-rannikolla St. Nazairen lähellä sijaitsevaa saksalaisten sukellusveneitten tukikohtaa vastaan tekemään hyökkäykseen sisältyvää järkeä, sen tarkoitusta, suunnittelua, suoritusta, mutta myöskin sen tulosta, havaitaan, että saksalaisten sukellusveneitten taistelu englantilais-amerikkalaista huoltomerenkulkua vastaan antoi aiheen tähän hyökkäykseen. On päivän selvää, että juuri viime aikoina Yhdysvaltain vesillä tapahtuneet suuret rahtilaivojen, varsinkin tankkialusten menetykset pakottavat Yhdysvaltain merivoimat ja Englannin laivaston ryhtymään entistä tiukempiin torjumistoimenpiteisiin. Onhan tammikuun 19 päivästä maaliskuun 30 päivään läntisellä Atlantilla, italialaisten sukellusveneitten saavutukset mukaan laskettuina, tuhottu enemmän kuin 1,3 milj. br.rek. tonnia. Kun Englannin ja Yhdysvaltain vedenpäälliset taisteluvoimat, ilma-ase ja rannikkopuolustus yötä päivää suorittavat sukellusveneitten torjuntaa ja tekevät vastahyökkäyksiä, teki Englannin amiraliteetti rohkean päätöksen tarttua "härkää sarvista kiinni". Esikuvaksi kelpasi huhtikuun 24 päivän vastaisena yönä 1918 Zeebrüggessä ja Ostendessa sijainneita sukellusveneiden tukikohtia vastaan tehty hyökkäys, jolloin oli tarkoituksena räjäyttää sulut ja sulkea sataman suu upottamalla siihen sementillä lastattu laiva. Ensimmäistä maailmansotaa käsittelevistä sotahistoriallisista teoksista käy selville, että englantilaiset silloin käyttivät hyökkäyksessään voimakkaampia yksikköjä ja että toiselta puolen saksalainen puolustus ei ollut yhtä vahva kuin nyt. Mutta varsinkaan ei saksalaisilla ollut silloin käytettävissään meritaisteluvoimia, jotka olisivat voineet tunkeutua englantilaisten melkein ilmatiivisti sulkemaan Kanaaliin tukemaan saksalaista rannikkopuolustusta. Mutta tästä huolimatta eivät englantilaiset saavuttaneet toivomaansa tulosta. Saksalaiset sukellusveneet pääsivät edelleenkin ulos näistä molemmista tukikohdista. Englantilaiset menettivät silloin 5 pientä risteilijää, kolme pientä torpedovenettä ja isomman joukon moottoritorpedoveneitä. Vuosien 1918 ja 1942 välissä on 24 merisodan käynnille kokemuksista rikasta vuotta. Vuodesta 1939 lähtien niitä on tungokseen asti: Norja ja siellä Narvik, Kreetta, Itämerenmaiden saaret, Hongkong, Singapore ja moninaisissa muodoissa Tyynenmeren suurella alueella. Kaikki yritykset ovat vieneet ja vievät pysyviin, hyökkääjälle erinomaisen suotuisiin strategisiin ja poliittisiin tuloksiin. Tuntee itsensä hieman omituisella tavalla liikuttuneeksi havaitessaan, ettei Lontoo käyttänyt hyväkseen 24 vuoden aikaisia kokemuksia, vaan jäljitteli Zeebrüggen hyökkäystä. Todennäköisesti vähäisen valmistuksen ja ilma-aseen tuen piti antaa hyökkäykselle keveästi nykyaikainen sävy. Täytyihän Lontoon toki tietää, minkälaisia puolustuskeinoja saksalaisilla on käytettävissään merisodankäyntinsä voimakkaimman välineen tukikohdan suojelemiseksi. Oliko tässä ilmatiedustelu kerran taas pettänyt? Taikka ovatko saksalaisten puolustuslaitteet niin hyvin naamioidut, ettei niitä voida mereltä käsin tehokkaasti pommittaa? Minkä tähden englantilaisten puolella jälleen puuttuivat, kuten vuonna 1918:kin, raskaat yksiköt rannikoiden pommittamista ja pienempien yksikköjen suojelemista varten, varsinkin kun "Scharnhorst", "Gneisenau" ja "Prinz Eugen" eivät enää ole Atlantin rannikolla? Lontoo ja Berliini kertovat yhdenmukaisesti, että vahvimpina yksikköinä esiintyivät hävittäjäalukset, jotka eivät 12,7 sm. tykkeineen kyenneet pitämään puoliaan raskaita rannikkopattereita vastaan. Zeebrüggen edustalla piti sementtilaivan sulkea pääsy satamaan ja St. Nazairessa räjähdysaineilla lastatun vanhan amerikkalaisen hävittäjälaivan ajaa sulkuja vasten ja räjäyttää ne. Silloin ei enempää kuin nytkään kumpikaan laiva voinut päästä määränsä päähän. Rannikkopatterit tekivät niistä jo sitä ennen selvän. Saksalaiset sukellusveneet käyttävät tukikohtaa nyt kuten ennenkin. Taistelujen loppuosassa on olennainen ero. Vuonna 1918 saksalaiset meritaisteluvoimat eivät voineet ottaa osaa taisteluun, joten hyökkäyslaivaston jäännökset palasivat takaisin Englantiin. Tällä kertaa saksalaiset torpedoveneet lähtivät takaa-ajoon ja kohtasivat merellä varmistamassa olevan hävittäjälaivaosaston, joka lyhyen kahakoinnin jälkeen käänsi keulansa kotia kohden sekä jätti maihinnousujoukot ja keveät yksiköt täydelliseen tuhoon päättyvän kohtalonsa varaan.

Englantilaisten Norjaan tekemät maihinnousuyritykset, laskuvarjojoukkojen pudottaminen Italiaan ja Ranskan rannikoille sekä St. Nazaireen tehty hyökkäys ovat jääneet yrityksiksi, joiden riittämätön valmistus ei anna toiveita siitä, että tuntuvaa muutosta voitaisiin saada aikaan saksalaisten sukellusvenesotaan Atlantin taistelussa.

Totuus pääsee kuitenkin ilmi.

New Yorkista saapuneet tiedot kertovat Yhdysvaltain vastuunalaisten piirien alkavan vähitellen havaita, että Yhdysvaltain kansa rupeaa kaikista hälyä herättävistä valhetiedoista huolimatta hitaasti käymään epäluuloiseksi. Kun suurimmalta osaltaan juutalaiset sensatiolehdet julkaisevat suurin otsakkein yhä uusia mielikuvituksellisia tietoja vastustajan epäonnistumisista ja tappioista, kiinnittää osa lehtiä jo Yhdysvaltain kansalaisten huomiota siihen, että sota ei toki ole niinkään helppoa, kun akselivalloilla on kaikki edut puolellaan. Tässä yhteydessä selitetään myös, että Mac Arthurin ylistäminen verrattomaksi sankariksi on "epätuotteliasta". Yhdysvaltain kansalle on vastuuttomalla tavalla uskoteltu, että Mac Arthurin Australiaan saapumisella sota Tyynellämerellä on jo voitettu ja lopullinen voitto on enää vain muutaman päivän kysymys. Mutta Mac Arthur ei voi ollenkaan ajatellakaan vastahyökkäykseen ryhtymistä, sillä hän ei nyt kerta kaikkiaan ole mikään taikuri. Sotilaspiirien on täytynyt myöntää, että kolmisopimuksen valloilla on sodan johtaminen käsissään. Ei myöskään ole mitään hyötyä siitä, että esimerkiksi jokin teollisuudenhaara valmistaa joukoittain lentokoneen osia, kun toisia osia vuorostaan puuttuu. Virallisten piirien on todennäköisesti pakko ryhtyä vastustamaan hälyuutisten tekemistä, koska Yhdysvaltain kansa lopulta kuitenkin saa totuuden tietoonsa.

Taistelu elämästä.

"Yhdysvaltain täytyy nyt taistella elämästään", kirjoittaa amerikkalainen aikakauslehti "Life". Yhdysvallat on ensimmäisen kerran saanut kokea mitä merkitsee sota omalla kamaralla, kun saksalaiset sukellusveneet helmikuussa hyökkäsivät Karibian meressä sijaitsevan Aruban saaren kimppuun. Silloin pommitettiin tärkeitä öljynpuhdistamoja ja upotettiin torpedoilla muutamia tankkilaivoja. Tämä saksalaisten hyökkäys Länsi-Intian saarten kimppuun osui samaan aikaan kuin japanilaiset etenivät Itä-Aasian halki ja se vaikutti amerikkalaisiin kiihkeän hälytyksen tavoin. Useita ääniä kohosi samanaikaisesti yhä selvemmin varoittamaan Yhdysvaltain yleisöä omahyväisyyden vaaroista. Muuan Yhdysvaltain diplomaatti kuuluu sanoneen: "Amerikka voidaan pakottaa polvilleen." Kongressin jäsenten kaikista keskusteluista oli kuvastunut syvä huolestuminen. Olipa itse Valkoisessa talossakin voitu kuulla pessimistisiä ääniä. Jopa Roosevelt itsekin oli tunnustanut, että Yhdysvaltain armeija ja laivasto eivät pysty selviytymään kaikista vaaroista, joita mahdollisesti ilmaantuu. Lyhyesti sanoen ei presidenttikään ollut osannut sanoa mitään yleisen mielialan rauhoittamiseksi. Amerikkalaisten täytyy todellakin taistella elämästään. Pelkkiä tosiasioita katsellen ei Yhdysvaltain sotilaallinen asema ole kovinkaan lupaava. Japani ja Saksa ovat saavuttamaisillaan merten valtiuden, jonka avulla ne voivat saada lopullisen voiton taikka antaa murskaavan iskun. Jos tämä isku pian putoaa, toisin sanoen ennen kuin Yhdysvallat on ehtinyt varustautua taisteluun, silloin ovat akselivallat jo myöskin saavuttaneet voiton.

Harhakuvitelmia.

Lontoon lehdet ilmaisevat levottomuuttaan Sir Stafford Crippsin matkan onnistumisen johdosta. "News Chronicle" kirjoittaa: "Vaara, jonka Intia pian näkee edessään, lähenee Birman vyöhykkeen kautta. Ellei tämä peruste pane vaakaa painumaan yksimielisyyden hyväksi, silloin ei mikään muukaan pysty sitä tekemään." — Sir Stafford Crippsin matkan johdosta "Liberte"-lehti kirjoittaa: "Stafford Cripps ei ole palaava Intiasta loistavin laakerein seppelöitynä, kuten hän toivoi ja kuten hänelle liiankin auliisti luvattiin. Hän on pannut peliin koko arvovaltansa, ja eräillä lehdillä oli melkoinen kiire julistaa, että hän palaa kotiin Englannin suurimpana miehenä. Kun politikot aloittavat uransa, silloin joudutaan helposti liiallisen innostuksen valtaan. Yhä vielä odotetaan tapahtuvaksi ennusmerkkejä ja ihmeitä julistamaan lemmikit pyhimyksiksi. Kun halutaan nähdä suuret asiat tapahtuneiksi, uskotaan jalomielisesti heillä olevan voimia, joita tapahtumat eivät aina todista todiksi. Stafford Cripps on ehkä luonut itselleen kuvitelmia hindujen hänelle suoman vastaanoton johdosta. Missään tapauksessa hän ei voi ilmoittaa Churchillille riemuiten, kuten Caesar Rooman senaatille: veni, vidi, vici."

Mitä olisi tullut Euroopasta?

"Mitä olisi tullut Euroopasta", kysyy Madridissa ilmestyvä "Pueblo"-lehti, "jos Saksan armeijat eivät olisi kestäneet venäläisten talven aikana tekemiä joukkorynnistyksiä? Niin kauan kuin jokin kommunistinen valtio on olemassa, ei bolshevistisen maailmanvallankumouksen vaaraa ole karkoitettu. Täynnä odotusta katsovat sen vuoksi Euroopan kansat Saksan johtajan voitokkaisiin armeijoihin ja viimeinen painajaisuni kaikkoaa luotamme vasta sitten, kun Saksan pääesikunnan tiedonanto lakonisen lyhyesti ilmoittaa: 'Saksalaisten hyökkäys Venäjää vastaan on alkanut'."

SAKSAN LÄHETYSTÖN SANOMALEHTIOSASTO: Helsinki, Vuorimiehenkatu 7, 4:s kerros. Puhelin 61 781.

SUOM. KIRJ. SEURAN KIRJAPAINO OY.